تاک

ویژگی‌های کودکان خلاق

آزاده سیدمیرزایی‌جهقی
کارشناس ارشد
روان‌شناسی تربیتی

● انسان برای بقای خود نیازمند پرورش قوای خلاقیت در کودکان است. افرادی که در بزرگسالی خلاق قلمداد می‌شوند، معمولا در کودکی نیز ویژگی‌های منحصربه‌فردی داشته‌اند. یکی از خصوصیات مهم در کودکان خلاق، توانایی و گرایش آنها به خطرکردن است. قدرت تخیل زیاد در کودکان خلاق از جمله مهم‌ترین ویژگی‌های آنهاست؛ بنابراین آنها به بازی‌های تخیلی، جانداربازی، بازی‌های نمایشی، بازی‌های سازنده علاقه دارند و گاه دروغ‌های عجیب‌وغریب و تخیلی می‌گویند که این موضوع نیز ناشی از قدرت تخیل زیادشان است. کودکان خلاق می‌توانند با توجه به موقعیت، مکان و شرایط خاص بازی را تغییر دهند، بازی‌های جدید ابداع کنند، مقررات خاصی وضع کنند، مدیریت بازی را در دست بگیرند و با سازمان‌بندی منسجم، به‌صورت فردی و به‌صورت گروهی بازی کنند. بازی آنها از تنوع و گوناگونی آکنده است و می‌توانند با توجه به علایق خود و بازیکنان هدف‌های بازی را اعمال کنند. در مقابل کودکانی که از خلاقیت بی‌بهره هستند یا خلاقیت کمی دارند، در بازی‌ها نقش پیرو را بر عهده می‌گیرند، خود را ملزم به رعایت کامل مقررات بازی می‌دانند، تخطی از قوانین را جایز نمی‌شمرند و بازی را بیشتر به عنوان وظیفه و کار تلقی می‌کنند تا وسیله‌ای برای رشد؛ بنابراین سهم آنها از لذت بازی کمتر از کودکان خلاق است.

● کودکان خلاق معمولا با آب‌وتاب حرف می‌زنند. ذکر جزئیات یک ماجرا و به تفصیل سخن‌گفتن می‌تواند نشانه قدرت خیال و تصور زیاد باشد.

● معمولا در گوش‌دادن، مشاهده‌کردن یا انجام‌دادن کاری دقت و توجه شدید داشته و شور و نشاط و مشغولیت‌های شدید جسمانی دارند.

● در صحبت‌های خود از قیاس استفاده می‌کنند و معمولا با دقت به اشیا و پیرامون خود می‌نگرند.

● معمولا سؤال‌های زیاد و گاه عجیبی طرح می‌کنند، چراکه کنجکاوی زیادی برای سردرآوردن از امور مختلف دارند.

● در گفتار خود جسارت و شهامت زیادی دارند.

● علاقه زیادی به واکاوی امور دارند. معمولا اسباب‌بازی‌ها را به‌دلیل همان کنجکاوی زیاد باز خواهند کرد تا بدانند که درون آن چه چیزی است.

● کودکان خلاق معمولا محدودیت را نمی‌پذیرند و گاه از قوانین و مقررات والدین تخطی می‌کنند.

● این کودکان بسیار فعال هستند و غالبا در آن واحد چند طرح و ایده را در زمینه‌های مختلف در سر می‌پرورانند.

● برای حل مسائل، راه‌حل‌ها و پاسخ‌هایی متفاوت از دیگر کودکان ارائه می‌کنند.

● این کودکان معمولا به تجربه و آزمایش‌کردن علاقه فراوانی دارند.

● علاقه زیادی به نقاشی دارند و اغلب نقاشی‌هایی تخیلی و عجیب می‌کشند.

● معمولا آرام و قرار ندارند، یک جا بند نمی‌شوند و دائم مشغول انجام کاری هستند.

● می‌توانند به‌راحتی مسائل را شناسایی کنند و آن مسائل را با انعطاف‌پذیری از میان بردارند.

● این کودکان برای یافتن پاسخ پرسش‌های خود معمولا عادت به وارسی منابع مختلف دارند و به آسانی قانع نمی‌شوند. مثلا کودکی به مادرش می‌گوید: من هم کتاب خواندم، هم تلویزیون تماشا کردم و هم از معلم سؤال کردم، اما هنوز نمی‌دانم خدا کجا زندگی می‌کند!

معاون فرهنگی و پرورشی آموزش‌وپرورش شهر تهران:

اگر تربیت نباشد، آموزش هم اعتبار خود را از دست می‌دهد

هرکجا دولت‌ها با محدودیت‌های اقتصادی و کمبود منابع مالی روبه‌رو می‌شوند، از کیفیت کالاهای عمومی خود مانند آموزش، بهداشت و... کم می‌کنند؛ اما حال‌وهوای آموزش‌وپرورش ما با تمام مضیقه‌های موجود، جور دیگری است. سال‌هاست که با منابع یا بی‌منابع، شاهد هستیم مسئله اول مدارس که متأثر از دغدغه‌های خانواده‌های دانش‌آموزان است، موضوع آموزش شده و بحث پرورش به حاشیه رانده شده است. متأسفانه غفلت خانواده‌ها یا آگاهی‌نداشتن آنها باعث شده از مدارس صرفا دانش‌آموزی بخواهند که در بهترین رشته و دانشگاه رتبه کسب کند؛ غافل از اینکه فرزندشان در مسیر زندگی به ابزاری بیش از سواد نیاز دارد. موضوع پرورش چیزی نیست که با حفظ‌کردن چند خط کتاب بیشتر، بتوان آن را آموخت. موضوع پرورش کسب مهارت یکسان در همه ابعاد زندگی است و اوقات فراغت بهترین زمان برای پرکردن جای خالی این مهم در میان دانش‌آموزان و خانواده‌های آنهاست. عبدالرسول کریمی، معاون فرهنگی و پرورشی آموزش‌وپرورش شهر تهران، معتقد است مهم‌ترین فعالیت حوزه پرورشی، بهبود اوقات فراغت برای دانش‌آموزان است و آموزش و تربیت باید در کنار هم قرار بگیرند و رشد کنند.

با توجه به نزدیکی فصل تابستان و دغدغه خانواده‌ها در موضوع اوقات فراغت فرزندانشان، اهم برنامه‌های معاونت پرورشی آموزش‌وپرورش شهر تهران برای بسترسازی اوقات فراغت دانش‌آموزان چیست؟

اعتقاد ما بر این است که مهم‌ترین فعالیت حوزه پرورشی، بهبود اوقات فراغت برای دانش‌آموزان است. بنابراین اهتمامی جدی داریم تا برنامه‌هایی در شأن دانش‌آموزان و خانواده‌های آنها فراهم کنیم. برای تابستان امسال چند کارگروه داشته‌ایم و چند جلسه تشکیل داده‌ایم و بر مبنای آن برنامه‌های خود را مطرح کرده‌ایم. خوشبختانه مدیرکل آموزش‌وپرورش شهر تهران نیز به این موضوع عنایت داشته و حمایت ویژه‌ای از آن دارند. به بخشی از فعالیت‌هایی که معاونت پرورشی برای تابستان امسال در نظر گرفته است، اشاره می‌کنم. اولین برنامه‌ای که ما داریم، تقریبا ۷۰۰ پایگاه در مناطق ۱۹گانه تهران و همچنین برای بخش استثنائی است و عملا همه مناطق‌مان را پوشش می‌دهیم. جمعیت آماری که امسال تحت پوشش قرار می‌دهیم، بالغ بر ۳۰۰ هزار دانش‌آموز است و پایگاه‌های ما عملا از تیر آغاز می‌شود و تا نیمه دوم شهریور ادامه پیدا می‌کند. چند برنامه را به صورت متمرکز و غیرمتمرکز داریم؛ ازجمله هشت دوره اردوهای متمرکز داریم که در اردوگاه شهید رجایی رامسر برگزار خواهد شد و با حضور چهارهزارو ۵۰۰ نفر از دانش‌آموزان است. در این فرایند تقریبا هزار نفر از دانش‌آموزانی را نیز که در چند وقت اخیر دچار سیل شده‌اند، از استان‌های خوزستان و لرستان در این مجموعه خواهیم داشت. ۲۳ کانون فرهنگی و تربیتی در شهر تهران داریم که فعال‌اند و با توجه به سلایق و علایق دانش‌آموزان، به ارائه آموزش‌های تخصصی می‌پردازند. امسال نیز کانون‌ها فعال‌تر شده‌اند؛ زیرا منویات مقام معظم رهبری بر این موضوع تاکید دارند که ما صرفا نباید دانش نظری داشته باشیم و باید به مهارت‌های فنی هم بپردازیم. بنابراین در هنرستان‌ها، کانون‌ها و اردوگاه‌ها به ارائه مهارت‌های فنی می‌پردازیم؛ زیرا مهارت و دانش لازم و ملزوم یکدیگر است. در ادامه طرح هجرت۳ را داریم که هدف از آن، محرومیت‌زدایی از مناطق محروم است. در واقع در این طرح به اتفاق سپاه و سازمان دانش‌آموزی و اتحادیه انجمن‌های اسلامی، کار مشترکی انجام می‌دهیم تا بتوانیم اردوهای جهادی داشته باشیم و به مناطق محروم کارهای خدماتی و بسته‌های جهادی ارائه دهیم. کار دیگری که در دستور کار داریم، اجرای طرح کانون تربیت محله ویژه تشکل‌های اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان شهر تهران است و با این طرح می‌خواهیم میان مسجد، مدرسه و خانه پیوند برقرار کنیم. بحث طرح شاداب‌سازی مدارس را نیز داریم که هم‌زمان با پروژه مهر است. در نظر داریم فضای مدرسه را فضایی شاد تعریف کنیم. همچنین با علم به این موضوع که تابستان نزدیک است، با پلیس راهور برنامه‌هایی داریم تا حضور دانش‌آموزان را در طرح‌های همیار گردشگر و همیار پلیس داشته باشیم؛ زیرا معتقدیم دانش‌آموزان بهترین همیاران پلیس هستند.

در سند تحول بنیادین، تأکید بیش از آموزش بر موارد تربیتی و پرورشی است. با توجه به ظرفیت‌ها و محدودیت‌های آموزش‌وپرورش تا چه اندازه توانسته‌ایم به اهداف متعالی حوزه پرورشی برسیم؟

خوشبختانه تمام برنامه‌هایی که در حوزه معاونت پرورشی داریم، به استناد سند تحول بنیادین است. همچنین کارگروهی را برای سال تحصیلی ۹۸-۹۹ تشکیل داده‌ایم که دقیقا فعالیت‌های آن حول سند تحول بنیادین بررسی و انجام می‌شود. تمام کار ما روی سند تحول بنیادین پیش می‌رود. سعی کرده‌ایم از کارهای غیرضرور اجتناب کرده و تا می‌شود بخش‌نامه‌ها را به حداقل برسانیم. سعی می‌کنیم تا می‌شود کاری را انجام دهیم که در کف مدرسه جاری باشد و در نهایت خروجی داشته باشد. در واقع به کاهش آسیب‌های اجتماعی کمک کند و به شادابی و طراوت دانش‌آموزان با توجه به هنجارها و معیارهای اسلامی که در جامعه وجود دارد، برسیم. اعتقاد ما بر این است که آموزش باید در کنار تربیت باشد؛ یعنی اگر تربیت نباشد، آموزش نیز اعتبار خود را از دست می‌دهد. در واقع همه کارهای ما در معاونت پرورشی باید حول محور تربیت باشد. در همین راستا توانسته‌ایم در طرح امین تعداد ۱۸۵ روحانی در مدارس مستقر کنیم که این رقم در سال گذشته ۶۵ نفر بود. همچنین امسال با ستاد اقامه نماز تهران تفاهم کرده‌ایم که بتوانیم از پتانسیل دستگاه‌های دیگر برای بهبود فعالیت‌های قرآنی بهره ببریم. در زمینه دارالقرآن‌ها کار خوبی انجام شده و مساعدت بیشتری برای تجهیز آن داریم. همچنین امسال هم برای اعزام دانش‌آموزان به مسابقات قرآنی برنامه داریم تا با آمادگی بیشتری حضور داشته باشند. مهم‌ترین فعالیت ما در حوزه پرورشی، توجه به سه منشور قرآن، عترت و نماز است.

جایگاه حضور خانواده‌ها برای اجرائی‌کردن برنامه‌های پرورشی تا چه اندازه دارای اهمیت است؟

خانواده رکن اساسی است و شخصیت کودک و نوجوان در خانواده شکل می‌گیرد، بنابراین زمانی ما می‌توانیم تربیتی پویا داشته باشیم که خانواده و مدرسه درکنار هم قرار بگیرند و انفکاک بین آنها وجود نداشته باشد تا تعارضات تربیتی به‌وجود نیاید. لازمه هرکاری، هم‌افزایی است و ما توصیه می‌کنیم خانواده‌ها هم در انتخاب مدرسه دقت کنند که حتما رویکرد تربیتی داشته باشد و صرف وجود آموزش به تنهایی کافی نیست.

با توجه به اینکه یکی از رقبای جدی اجرای امور پرورشی فضای مجازی است، این فضا تا چه اندازه بر موضوع پرورشی دانش‌آموزان تأثیرگذار است؟

بین فضای مجازی و اوقات فراغت رابطه معناداری وجود دارد. تحقیقات و پژوهش‌ها نشان داده است که اگر ما نتوانیم برای نوجوانان و کودکان اوقات فراغت مناسبی فراهم کنیم، آسیب‌های اجتماعی به میزان قابل توجهی افزایش پیدا می‌کند. بنابراین تا می‌توانیم باید به شناسایی علایق و سلیقه‌های افراد بپردازیم، همان‌طور که خداوند متعال اشاره می‌کند که؛ «ما انسان را به گونه‌های متفاوت آفریدیم». شاید مهم‌ترین خدمتی که روان‌شناسی در صد سال اخیر انجام داده بحث تفاوت‌های فردی است و اینکه هرکسی علاقه‌ای دارد که این علاقه باید شناسایی و هدایت شود. ما باید در تابستان بر اساس دو مؤلفه کارها را جلو ببریم؛ یکی اینکه بحث منابع مالی است و دوم، بحث فضایی که داریم. ما دوست داریم همه امکانات را برای دانش‌آموزانمان فراهم کنیم اما باید به این دو نکته هم توجه کنیم. علاوه بر اینکه برنامه‌هایی که تعریف می‌کنیم باید مطابق با ارزش‌ها و هنجارهای جامعه اسلامی تعریف شود. در سال‌های اخیر بچه‌ها عموما علاقه زیادی به فضای مجازی پیدا کرده‌اند که چند علت دارد؛ یکی اینکه برنامه خوبی برای فرزندانمان نداشته‌ایم و نکته دیگر اینکه برخی از دانش‌آموزان توانایی مالی پرداخت کلاس‌های مختلف را ندارند. اگر می‌خواهیم کار درستی انجام دهیم باید برای آن اقلیتی که محدودیت مالی دارند طوری برنامه‌ریزی کنیم که آنها هم در خانه بتوانند از فضای مجازی به صورت بهینه استفاده کنند. برای مثال طراحی مسابقات مفید یا آموزش‌های آنلاین فرصتی است تا از آن فضای مجازی هم هدفمند استفاده شود. آمارها نشان می‌دهد بچه‌های ما گرایش بسیار زیادی به فضای مجازی دارند و حتی از مرحله «وابستگی» خارج شده‌اند و به مرحله «هم‌وابستگی» رسیده‌اند. یکی دیگر از علت‌هایی که گرایش بچه‌ها به فضای مجازی را بیشتر می‌کند، اضطراب است. بین اضطراب و ناامنی و فضای مجازی هم رابطه معناداری وجود دارد. وقتی اعضای خانواده ارتباط عاطفی کم‌رنگی داشته باشند، بچه‌ها به فضای مجازی گرایش بیشتری دارند. بنابراین باید خانواده‌ها را توجیه کنیم که بتوانند با فرزندان خود گفت‌وگو و ادبیات مشترکی را آغاز کنند. این گفتمان باعث می‌شود هم شکاف بین نسل‌ها کم شود و هم صمیمیت‌ها بیشتر شود.

یکی از برنامه‌های جذاب دانش‌آموزی که هر سال به‌واسطه سازمان دانش‌آموزی برای دانش‌آموزان اجرا می‌شود، مجموعه مسابقات تکاور کوچک است. برگزاری مسابقاتی از این جنس تا چه اندازه بر پرورش مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان تأثیرگذار است؟

در دو، سه سال اخیر یکی از کارهایی که معاونت پرورشی انجام داده، برنامه‌های خلاقانه است. ما در سال گذشته برنامه‌ای داشتیم به نام تکاور کوچک که در تابستان انجام شد و بالغ بر هشت هزار نفر از دانش‌آموزان را تحت پوشش قرار داد؛ یعنی عملا دوونیم ماه از فصل تابستان به برگزاری این مسابقات پرداخته شد. چند هدف عمده داشتیم؛ یکی اینکه منویات مقام معظم رهبری را سرلوحه کارمان قرار دهیم. دوم، اوقات فراغت خوبی متناسب با پاسداشت ارزش‌های جاری جامعه برای دانش‌آموزان داشته باشیم. وقتی می‌گوییم تکاور کوچک، جبهه و ازخودگذشتگی رزمندگان تداعی می‌شود، بنابراین باید بتوانیم تصویر خوبی از ارزش‌ها برای بچه‌ها تداعی کنیم تا به یک باور صحیح برسند. بخش مهمی از تاریخ زرین انقلاب اسلامی ما هشت سال دفاع مقدس است. دقیقا وقتی بچه‌ها ابزارآلات و ادوات نظامی را به صورت ابتدایی از نزدیک می‌بینند، تصویرسازی از حال و هوای جبهه است. وقتی نام شهدا و تصاویرشان را می‌بینند، احساس خوبی نسبت به آنها پیدا می‌کنند. همچنین یک شور و نشاط اجتماعی در بازی تکاور کوچک وجود دارد که در چارچوب ارزش‌ها و هنجارهاست. از همه مهم‌تر آن شور و نشاط اجتماعی که مقام معظم رهبری تأکید دارند؛ مبنی بر اینکه نوجوانان و جوانان سرزنده باشند و خمودگی و رکود نداشته باشند، در این بازی متبلور است. همچنین دانش‌آموزان در جریان این مسابقات روابط اجتماعی‌شان ارتقا می‌یابد؛ یعنی بچه‌ها عملا یاد می‌گیرند چگونه با هم ادبیات مشترک داشته باشند و به خودآگاهی برسند و از فرصت‌هایی که برایشان ایجاد شده، استفاده می‌کنند. ویژگی‌های خود را می‌شناسند و از همه مهم‌تر این اوقات فراغت به صورت مطلوب پر خواهد شد و خانواده‌ها می‌دانند فرزندشان در فضای امنی قرار دارد. تحقیقات اجتماعی نشان می‌دهد بهترین و امن‌ترین جا برای دانش‌آموزان فضاهایی است که آموزش و پرورش دارد؛ اعم از کانون‌ها، مساجد و... بنابراین این نوع مسابقات یکی از همین برنامه‌های خلاقانه است که آموزش و پرورش برای بچه‌ها انجام داده است. در این مسابقات در سال گذشته هشت هزار نفر را تحت پوشش قرار دادیم و امسال در مجموع دو مسابقه گلایدر و تکاور کوچک، جمعیتی بالغ بر ۱۰ هزار نفر تحت پوشش قرار گرفتند به‌طوری‌که حتی استان‌های دیگر هم وارد اجرای این مسابقات شدند.

یادداشت

پرسش‌های عملکردی در آزمون‌های خرداد

کامل حسینی
دبیر آموزش و پرورش

● چندی‌پیش یکی از سرگروه‌های گرامی مطرح کرد: امسال حداقل یک یا چند سؤال عملکردی در آزمون‌های خرداد به منظور سنجش بهتر گنجانده شود و در سال‌های بعد قرار بر این خواهد بود که دیگر سؤالات نه مثلا در حیطه دانش بلکه تقریبا همه پرسش‌ها در حیطه عملکردی طرح شوند. اصولا طرح چنین پیشنهادی به منزله گامی نو امری بسیار پسندیده است و اجرای چنین پیشنهادی در آزمون‌ها یکی از نقاط عطف پیشرفت غایی علمی دانش‌آموزان است. اما یادمان هست که پیش از طرح تمام پرسش‌های عملکردی و اجرای نسبتا موفق آنها به فراهم‌شدن پیش‌زمینه‌های پیچیده و فراوان، همچنین سال‌ها تحقیق و تلاش کارشناسانه در این زمینه نیازمند خواهیم شد. بدیهی‌ترین و نخستین مورد از این پیش‌زمینه‌ها که به ذهن بیشتر ما می‌رسد به مسئله محتوا و طرز طرح مباحث کتاب‌ها برمی‌گردد. بیشتر درس‌ها هم از لحاظ محتوا باید به گونه‌ای متناسب با این اهداف آزمون عملکردی نوشته شوند تا پرسش‌های عملکردی یا بهتر است بگویم سنجش میزان فهم نهایی و عملکرد دانش‌آموزان بر اساس آزموده‌هایشان نیز منطبق بر واقعیت باشد نه تصویر یک فضای ایدئال؛ به عبارت دیگر اصولا محتوای کتاب و شیوه ارائه آنها برای دانش‌آموزان باید ظرفیت طرح چنین پرسش‌هایی را درون خود به همراه داشته باشند. اصلاح اوضاع بحرانی سیستم آموزش و پرورش پیش‌زمینه دیگری است که در آن، شرایط مناسب برای روش تدریس آموزگاران، برنامه‌ریزی‌های آموزشی و فضای علمی مدرسه‌ها دچار اختلال شده‌اند. فضایی که در آن، به سبب عدم توجه کافی به گسترش کتابخانه‌های مدارس و سست‌شدن فرهنگ تحقیق‌محوری در دانش‌آموزان به‌وجود آمده است، نیازمند دگرگونی است تا یکی از زمینه‌های آزمون‌های ما را از حافظه‌سنجی محض به سمت عملکردسنجی هدایت کند. پیش‌زمینه دیگر، تلاش مداوم در جهت اصلاح فضایی است که در آن وضعیت وخیم انضباط کلاس و تسلط منفی فضای مجازی به جای گسترش مطالعه غیردرسی مسبب افت شدید پیشرفت تحصیلی و علاقه دانش‌آموزان و در نهایت، ناکام‌شدن و عقیم‌گذاشتن انگیزه معلمان در طرح آزمون‌های عملکردی شده است. آموزش آموزگاران پیش از جذب آنها برای آمادگی در طرح پرسش‌های عملکردی نیز می‌تواند مکمل سایر پیش‌نیازهایی باشد که فرصت طرح آنها در این نوشته کوتاه میسر نیست. از طرفی دیگر همان‌طور که برخی همکاران گرامی معتقدند طرح پرسش‌های مفهومی بخشی دیگر از ساختار موفق یک آزمون را تشکیل می‌دهند. بنابراین نمی‌توان با عینک مطلق‌گرایی به این نوع آزمون‌های عملکردی نگریست زیرا گاهی ساختار برخی یافته‌های علوم به گونه‌ای است که نمی‌توان همیشه انتظار یک سنجش عملکردی را از آن داشت و طرح پرسش در حیطه دانش و مفهومی هم لازم است. در پایان باید گفت اگر چه حقیقتا آزمونی موفق است که در ساختار آن عملکردمحوری غلبه داشته باشد اما در کنار پرسش‌های عملکردی، گنجاندن پرسش‌های دیگر نیز در زمینه سنجش محفوظات و حیطه دانش، میزان قدرت فهم و تحلیل ساده محتوای یادگرفته‌شده همگی بر یک آزمون نسبتا موفق و منطبق با شرایط واقعی زمان حال دلالت خواهند کرد.

جدول ۳۳۹۷ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- دشنام‌گو- غریبه- سم کشنده ۲- کتاب مشهور ابن ندیم که از قدیمی‌ترین مراجع کتاب‌شناسی است- گازی اشک‌آور ۳- لاستیک خودرو در جاده‌های برفی- آینده- فتنه ۴- پرچم- بیماری مالاریا- فوری ۵- آب‌ورز- ادوات جنگی- دشمن سرسخت ۶- عدد هندسی- تنبل- عظمت ۷- ظرفی برای جوشاندن مایعات آزمایشگاهی- طرفداران معاویه در جنگ صفین- قابل شنیدن ۸- کتاب آثار منظوم شاعر- قسمتی از پا- کامل کردن ۹- از گناهان کبیره- شهری در فارس- سنگ ترازو ۱۰- دربرگرفتن- شهر مقاوم جنگ- خط‌کش مهندسی ۱۱- واحد بازی بدمینتون- منشی- تاریکی ۱۲- اصل و نسب- شاه پیشدادی- ظرف لباس‌شویی ۱۳- ماه‌گرفتگی- سارق- متنافر ۱۴- کاشف میکروب سل- وسایل صحنه و دکور ۱۵- جامه پشمی فقرا- متناوب- دین رایج در هند.

عمودی:

۱- ترسناک- معادل فارسی آنتی‌بیوتیک- جای پا ۲- مجموعه داستانی از محمدعلی جمالزاده، پدر داستان نویسی ایران- نوعی عارضه پوستی ۳- طرحی برای قالی ایرانی- نان نازک- ماقبل پیشین ۴- شهری در استان قم- کوه آتشفشانی ایتالیا- شادمان ۵- کاشف اشعه ایکس- نوعی چرم نرم- پلیس سایبری ۶- گرداگرد دهان- درخشنده- آب مناسب استحمام- پیش‌شماره تلفن ۷- گازی قابل اشتعال- همسر حضرت ابراهیم(ع)- بد اخلاق ۸- سازنده کشتی تایتانیک ۹- تردید- عشوه‌گر- نوعی پنیر ۱۰- رطوبت- یار همایون- گداخته و بسیار داغ- چه کسی ۱۱- صدا- پسران عرب- عامل بیماری زونا ۱۲- جلوس کرده- خنک‌کن- دومین مهره گردن ۱۳- پیرایه- بازدارنده حرکت چرخ اتومبیل- سرخ‌رنگ ۱۴- اولین مقتول تاریخ- نوعی درجه‌بندی برای تعیین دما ۱۵- سخن بی‌پرده- از آثار شهید مطهری- فریب.

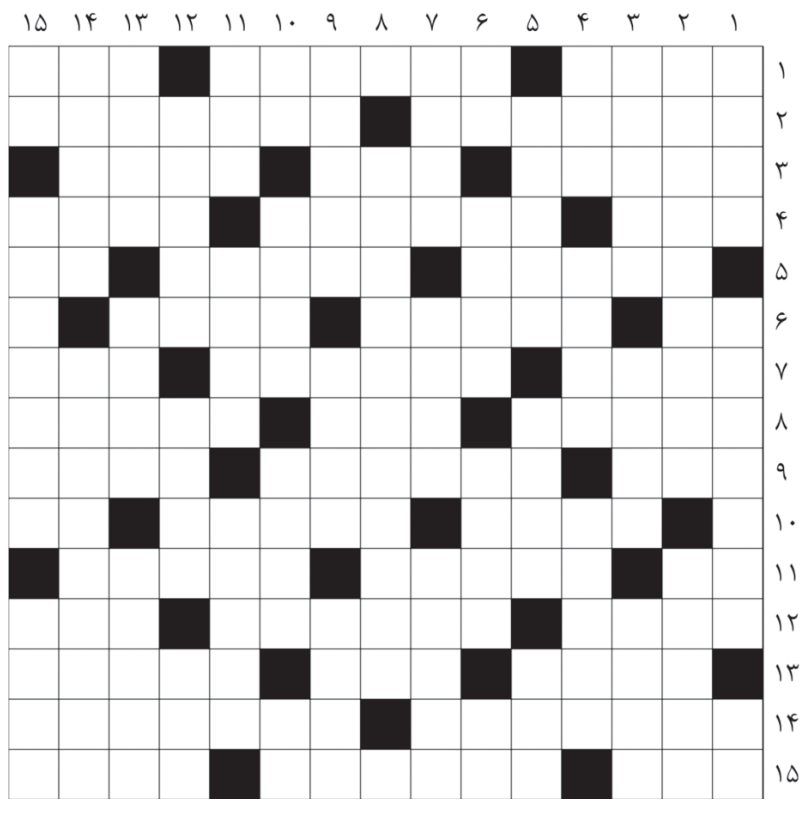

سودوکو سخت ۲۳۹۳

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۷						۸	۴	
۳		۸					۱	
	۱		۹					
۹	۵		۳	۸				
۲								۳
				۱	۲		۹	۵
					۶		۳	
	۹					۶		۴
	۳	۲						۱

سودوکو ساده ۲۳۹۳

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۲				۱			۷
۸			۷			۶		
			۶			۴	۳	۵
			۴	۵				۲
۹	۷			۳			۱	۴
۵				۱	۷			
۴	۵	۳			۸			
		۸			۴			۶
۲			۳				۴	

حل سودوکو سخت

۴	۳	۶	۵	۱	۷	۸	۲	۹
۱	۸	۹	۳	۲	۴	۶	۵	۷
۵	۷	۲	۸	۶	۹	۳	۱	۴
۶	۴	۵	۱	۹	۳	۷	۸	۲
۷	۱	۸	۲	۴	۵	۹	۶	۳
۲	۹	۳	۷	۸	۶	۵	۴	۱
۹	۵	۱	۴	۷	۸	۲	۳	۶
۸	۶	۴	۹	۳	۲	۱	۷	۵
۳	۲	۷	۶	۵	۱	۴	۹	۸

حل سودوکو ۲۳۹۲

۵	۴	۱	۲	۶	۸	۳	۷	۹
۶	۲	۹	۳	۷	۴	۸	۱	۵
۳	۷	۸	۵	۱	۹	۴	۲	۶
۹	۱	۴	۶	۸	۵	۲	۳	۷
۲	۵	۳	۷	۹	۱	۶	۸	۴
۷	۸	۶	۴	۲	۳	۹	۵	۱
۱	۳	۵	۸	۴	۶	۷	۹	۲
۴	۹	۷	۱	۳	۲	۵	۶	۸
۸	۶	۲	۹	۵	۷	۱	۴	۳
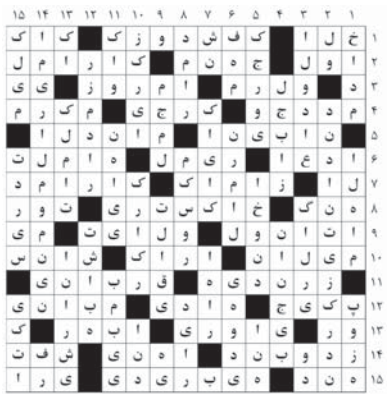
جدول ۳۳۹۶